



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobců: a) O. S., b) S. S., c) A. S., proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, ve věci ochrany před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 11. 2024, č. j. 31 A 60/2024-26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 9. 10. 2024 žalobci požádali o dočasnou ochranu. Žalovaný žádosti žalobcům vrátil, neboť je shledal nepřijatelnými z důvodu podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“), tedy že žalobci již požádali o dočasnou ochranu v jiném členském státě Evropské unie, konkrétně v Estonsku, kde jim později také byla udělena [důvod nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu podle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina]. Žalobci se proti uvedenému postupu žalovaného bránili zásahovou žalobou.

[2] Krajský soud výrokem I. výše nadepsaného rozsudku rozhodl, že žalovaný je povinen obnovit stav před vrácením žádostí žalobců o dočasnou ochranu. Krajský soud předně nepochyboval o přípustnosti žaloby, jelikož výlukou dle § 5 odst. 2 Lex Ukrajina nelze použít pro rozpor s unijním právem, konkrétně s čl. 29 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. 7. 2001, o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“), zaručujícím osobám vyloučeným z poskytnutí dočasné ochrany právo na opravný prostředek. Následně krajský soud shodně jako v dříve

rozhodnutých věcech dospěl k závěru, že úprava nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu dle § 5 odst. 1 písm. c) a d) Lex Ukrajina je taktéž v rozporu se směrnicí o dočasné ochraně.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dál jen „s. ř. s.“). Požadoval napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel namítal, že institut nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu z důvodu zakotveného v § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina neodporuje směrnicí o dočasné ochraně, ale doplňuje její ustanovení, aby bylo dosaženo cíle směrnice a eliminovány pokusy o zneužití práva o poskytnutí dočasné ochrany. Trval na tom, že dočasné ochrany nelze požívat ve více členských státech, cílem směrnice o dočasné ochraně je zabránit druhotnému pohybu osob v režimu dočasné ochrany a prohlášení členských států o neuplatňování čl. 11 směrnice o dočasné ochraně má význam jen ve vztahu k aktivnímu přemísťování a předávání osob členskými státy.

[5] Žalobci se ke kasační stížnosti nevyjádřili.

III. Přerušování řízení s ohledem na řízení vedené před Soudním dvorem

[6] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 5. 2. 2025, č. j. 9 Azs 238/2024-16, přijatým podle § 48 odst. 3 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s., řízení o kasační stížnosti přerušil z důvodu předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru osmým senátem (usnesení ze dne 30. 11. 2023, č. j. 8 Azs 93/2023-37). Zodpovězení předložených otázek totiž mohlo být zásadní pro posouzení kasační stížnosti i v nyní projednávané věci.

[7] Soudní dvůr rozsudkem ze dne 27. 2. 2025, *Krasiliva*, C-753/23, odpověděl na předběžné otázky následovně:

„1) Článek 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími

musí být vykládán v tom smyslu, že

brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž se osobě požívající dočasnou ochranu uvedenou v prováděcím rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, neudělí povolení k pobytu, pokud již tato osoba požádala o takové povolení v jiném členském státě, ale dosud jej nezískala.

2) Článek 8 odst. 1 směrnice 2001/55 ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie

musí být vykládán v tom smyslu, že

pokračování

osoba požívající dočasné ochrany podle této směrnice má právo na účinný prostředek nápravy před soudem proti rozhodnutí, kterým se žádost o udělení povolení k pobytu ve smyslu tohoto článku 8 odmítá jako nepřijatelná.“

[8] Tím odpadl důvod pro přerušení řízení o kasační stížnosti a předseda senátu usnesením ze dne 6. 3. 2025, č. j. 9 Azs 238/2024-18, rozhodl o jeho pokračování a vyzval účastníky řízení, aby se k rozsudku Soudního dvora *Krasiliva* vyjádřili.

[9] Stěžovatel ve svém vyjádření uvedl, že závěr Soudního dvora na případ žalobců nedopadá, naopak Soudní dvůr v bodě 30. rozsudku *Krasiliva* potvrdil, že členský stát by měl zkoumat, zda se žadatel nenachází v situaci popsané v § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina. Ačkoli Soudní dvůr již nevysvětlil, jak má členský stát v tomto případě postupovat, podle stěžovatele je zřejmé, že v takovém případě není žádost důvodná a nelze pobytové oprávnění vydat. Stěžovatel dále zopakoval svoji předchozí argumentaci, že ze žádného ustanovení směrnice o dočasné ochraně neplyne právo držitele dočasné ochrany na přesun do jiného členského státu a dohoda členských států o vyloučení čl. 11 směrnice o dočasné ochraně znamená, že si mezi sebou nebudou neoprávněně pobývajících držitelů dočasné ochrany předávat. Setrval na důvodnosti kasační stížnosti.

[10] Žalobci se k rozsudku Soudního dvora ani k vyjádření stěžovatele nevyjádřili.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a za stěžovatele jedná jeho pověřený zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud předesílá, že se totožnými otázkami, jako jsou nastoleny v nyní posuzovaném případě, včetně závěrů plynoucích z rozsudku *Krasiliva*, podrobně zabýval v rozsudku ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42. V něm také podrobně reagoval na argumentaci účastníků řízení, která byla shodná jako shora shrnutá. Nyní proto pro stručnost na tento rozsudek zcela odkazuje a níže pouze shrnuje jeho závěry, které se plně uplatní i v tomto případě. Dodává, že k obdobným závěrům dospěl také v rozsudcích ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42, ze dne 8. 4. 2025, č. j. 9 Azs 20/2024-37, ze dne 10. 4. 2025, č. j. 1 Azs 167/2024-48, a ze dne 17. 4. 2025, č. j. 9 Azs 256/2023-31 a č. j. 9 Azs 98/2024-34, na které tímto pro stručnost též odkazuje.

[14] Předně, Soudní dvůr v rozsudku *Krasiliva* jednoznačně potvrdil závěr krajského soudu o přípustnosti žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, která směřuje proti vrácení žádosti o udělení dočasné ochrany z některého z důvodů podle § 5 odst. 1 Lex Ukrajina. Soudní výluka, kterou stanoví § 5 odst. 2 Lex Ukrajina, není slučitelná s čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie, které osobám požívajícím dočasné ochrany zaručují právo na účinný prostředek nápravy před soudem proti postupu členského státu. Nejvyšší správní soud tak přehodnotil odlišný závěr vyslovený ve svém rozsudku ze dne 12. 10. 2022, č. j. 2 Azs 178/2022-46.

[15] Kasační soud v citovaných rozsudcích dále upozornil, že udělení „dočasné ochrany“ ve smyslu Lex Ukrajina ve skutečnosti znamená poskytnutí dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany podle rozhodnutí Rady č. 2022/382 (jinými slovy udělují pouze oprávnění k pobytu z dočasné ochrany plynoucí), nikoli udělení, resp. přiznání dočasné ochrany jako takové. Členské státy tak mají pouze omezenou možnost odeprít práva plynoucí z dočasné ochrany osobám, které ji v Unii požívají na základě rozhodnutí Rady č. 2022/382. Role členských států je omezena na ověření, zda daný žadatel skutečně spadá pod některou ze skupin osob vymezenou v citovaném prováděcím rozhodnutí, a následné vydání odpovídajících dokladů umožňujících přístup k čerpání dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany.

[16] Ve vztahu k vrácení žádosti o dočasnou ochranu z důvodu nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. c) Lex Ukrajina plyne z rozsudku *Krasiliva* jednoznačný závěr o neslučitelnosti tohoto institutu s unijním právem (viz rozsudek č. j. 1 Azs 174/2024-42, odst. [42], obdobně č. j. 9 Azs 256/2023-31, odst. [18]).

[17] Ohledně důvodu nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina Nejvyšší správní soud v citovaných rozsudcích dospěl k závěru, že státní příslušníci Ukrajiny, jimž byla v Unii přiznána dočasná ochrana, mají právo na přemístění svého pobytu do jiného členského státu, který si zvolí. Za tím účelem jim musí být vydáno pobytové oprávnění. Česká právní úprava nepřijatelnosti žádosti o poskytnutí dočasné ochrany podle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina právu EU odporuje (k bližšímu odůvodnění viz odst. [35] až [70] rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42). Závěr o nepoužitelnosti tohoto ustanovení ostatně kasační soud vyslovil již v rozsudku ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27.

[18] S ohledem na uvedené krajský soud v nyní projednávané věci dospěl ke správnému závěru, že § 5 odst. 1 písm. c) ani d) Lex Ukrajina nelze použít a vrácením žádostí stěžovatel nezákonně zasáhl do práv žalobců. Krajský soud tedy oprávněně přikázal stěžovateli obnovit stav před vrácením žádosti. V souladu s výše citovanou judikaturou, především rozsudkem č. j. 1 Azs 174/2024-42, odst. [78] body 3. a 4., je na stěžovateli, aby žádosti věcně projednal a ověřil, zda žalobci stále disponují pobytovým oprávněním v Estonsku. Bude postupovat v souladu s pokyny podrobně popsány v rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42, odst. [71] až [78].

V. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou a nezjistil ani žádnou z vad, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobcům, kteří měli ve věci úspěch, náleží vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložili. Ze spisu ale nevyplývá, že by žalobcům v souvislosti s řízením o kasační stížnosti jakékoli náklady vznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. dubna 2025

pokračování

JUDr. Radan Malík
předseda senátu